



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

127. An reus; dum existit in Ecclesia; possit à iudice sæculari damnari ad mortem, vel ad pœnam corporalem, ad exilium, ad triremes, ad perpetuum carcerem, & sint ei alimenta præstanda? Et ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

Panormi Clemens VIII. & solum deseruit pro illo casu, pro quo fuit requisitus, vt colligitur ex illis verbis: *supplicando vt quid in huiusmodi causa faciendum sit, tibi prescribere dignemur*: ideo illud Decretum tanquam lex localis, & particularis non ligat extra eum locum, & casum, vt ad rem dixit Farinac. in *append. de immunitate Eccles. cap. 22. numero 351. late Peregrin. eod. tract. cap. 11. numero 10. 11. 12. & 17.* vbi dicitur etiam, quod Pontifex, si voluisset facere legem generalem, eam fecisset publicare Romæ in Campo Floræ, vel in Basilica Sancti Petri, vt solet: quia publicatio est de essentia legis, licet quod placet Principi, etiam per Epistolam legis habeat vigorem, vt ad rem dixit Mar. Ital. in *dicto tract. lib. 1. cap. 5. §. 4. numero 6. versic. unde statim hoc procedit, si Princeps habuit animum condendi legem; & eam publicare fecerit, vt requirunt Farinacius & Peregrinus in locis.* Et præterea esto etiam quod illud Decretum Clementis VIII. generaliter obligaret, non tamen tollit Bullam Gregorianam requirentem veram probationem: nec efficit, quin necessaria non sit plena probatio; licet enim dicat posse Episcopum se informare summarie & extrajudicialiter, & quantum pro suæ conscientie informatione sufficere videbitur, tamen hæc verba solum apta sunt ad tollendas iuris solemnitates, & apices: non autem mutant, quoad veras probationes, & ad decisoria iudicij, quin saltem ius gentium, vel natura non sit seruandum, vt late tradit Olascus in *decis. 1. numero. 1. & numero 15. & Farinacius dicta quæst. 8. numero 84. in versiculo nihilominus, & quæst. 63. num. 13. Mart. claus. 160. num. 10. part. 1. nam iure nature in ore duorum, vel trium stat omne verbum. l. vbi numerus. ff. de testib. cap. si quis testes. §. vbi 1. questione 3. Cephal. consil. 651. Mascardus. de probat. in præfat. questione 5. numero 117. Farinacius questione 63. numero 232. Ideo Episcopus non potest suam quietare conscientiam, nisi talem habeat probationem, quam omnia iura requirunt, Concludamus igitur veritatem, & magis communem esse opinionem, quæ requirit plenam probationem delicti excepti, vel indubitata indicia, antequam reus foro seculari tradatur, & immunitatis beneficio priuetur.*

38. Recognosce omnino prædictum Ciardinum, & nouissimè Agidium Trullench in *Dicatum tom. 2. lib. 1. cap. 11. dub. 6. numero. 4. & 5.* vbi nobiscum docet Episcopum non posse stare processui facto à Laica potestate, sed debere nouas probationes recipere, & quod debeat plene de delicto constare: nec sufficere, vt illud per coniecturas & præsumptiones cognouerit. Nec deseras videre me ipsum loco citat. in *part. 5. tract. 1. resol. 9.*

Que hic est Ref. antecedens.

RESOL. CXXXVI.

An reus confugiens ad Ecclesiam possit per iudices Ecclesiasticos, vel laicos puniri pena exilij, vel ad perpetuum carcerem

Et an possint iudices supradictum reum condemnare ad trémes etiam in perpetuum, non tamen ad remigandum, vel vt seruiat ei cui iniuriam intulit?

Et notatur, quod licet confugiens ad Ecclesiam impunitus dimitti non debet, tamen penam ei instigendam, non index laicus, sed Ecclesiasticus debet imponere. Ex part. 1. tract. 1. Resol. 12.

§. 1. **P**osse, responderi Gambacurt. *lib. 4. cap. 33. & 35.* sed non est audiendus; & negatiuam sententiam tenendam existimo cum Farinac. *tract. de immunit. Eccles. cap. 21. num. 333. & 336.* Idem docet Franc. Suarez de *Relig. tom. 1. tract. 2. lib. 3. cap. 12. num. 6.* cum Mario Italia de *immunit. lib. 1. cap. 6. §. 3. num. 1. & seq.* Innoc. & Hostiens. in *cap. inter alia de immunit. Eccles. Ancharan. & Zabarel. in Clem. 1. de pen. & remiss. & aliis.* Et ratio est: quia exilium, & carceratio est grauis pœna, & inter corporales computatur, vt ait Suarez, & alij.

2. Nota etiam, quod dictus Gambac. *cap. 34. n. 9.* tenet, posse Iudices supradictum reum condemnare ad trémes, etiam in perpetuum, non tamen ad remigandum: & hoc etiam concedit in homine robusto, & laboribus allueto; etiam si ex tali remigatione esset verberandus. Sed hæc opinio, & alia multæ supradicti Authoris, circa immunitatem hanc, sunt reicienda: vt istam reiecit Pater Suarez, *vbi supra*, asserens, talem reum non posse condemnari ad trémes, etiam si ibi verberandus non esset, propter duram, & laboriosam seruitutem. Docet etiam Gambac. *vbi supra cap. 32. num. 2. & seq. ex can. de raptorib. 36. q. 1.* posse Iudices dictos eriminosos, de quibus loquimur, condemnare, vt seruiant ei, cui iniuriam intulerunt, sed contrarium, & rectè docet *ibidem* Suarez; & dispositionem illam in rapto virginum, specialem esse existimat, propter illius delicti atrocitatem: imò existimat, illum canonem non esse receptum, neque per se posse vniuersam Ecclesiam obligare: vnde patet contra Gambacurram, quod si dictus canon non est in vfu, quoad raptos virginum; quanto magis quoad alios delinquentes. Tandem notandum est, quod licet confugiens ad Ecclesiam impunitus dimitti non debeat; tamen penam ei instigendam, non Index laicus, sed Ecclesiasticus debet imponere, vt notant Farin. *vbi supra. de imm. cap. 21. num. 339. & alij.*

Sup. hoc ibidem, §. Sed hic.

RESOL. CXXVII.

An reus dum existit in Ecclesia possit à iudice seculari damnari ad mortem, vel ad penam corporalem, ad exilium, ad trémes, ad perpetuum carcerem: & an sine eis alimenta præstanda ab Ecclesia

Et explanatur, quod quamuis confugiens ad Ecclesiam ex illa egrediat, eo tamen ipsa, quod semel ad Ecclesiam confugerat, illius gaudet Immunitate, ita vt de iure non possit ob illud delictum amplius corporaliter puniri seu condemnari.

Sed docetur reos ad Ecclesiam confugiens non debere impunitos dimitti; & explanatur, quia pœna iudex Ecclesiasticus debeat reos gaudentes Ecclesiarum Immunitate punire. Ex part. 6. tract. 1. Ref. 33.

§. 1. **A**D hoc dubium sic responderi Sarpus *cap. 2. fol. 30.* Inter cætera Doctores affirmare aucti sunt, Principes neque sententia damnate, neque habere quæstionem posse contra eos, qui ad Ecclesiam confugerunt; neque dum in illi permanebant, nec postquam ab ea discesserint: quodque risum magis ac stomachum moueat, statuerant Ecclesiam ipsam teneri ad alimenta sceleris hominibus præstanda, dum ad eam confugiens ibi resident. Sic ait ille.

2. Sed iste homo id quod statuerit sacri Canonis, asserit iniuste aulos esse affirmare Doctores. Dicendum est igitur, quod reus, dum existit in Ecclesia damnari nequit ad mortem, vel ad penam corporalem, verbi gratia, ad exilium, ad trémes, ad verbera: ad perpetuum carcerem: nam istæ pœnæ computantur

putantur inter pœnas corporales, vt ego fitmaui in part. i. tract. 1. resol. 12. & me citato docet Barbosa de iur. Eccles. lib. 2. cap. 3. n. 6. Et ita definitum est in cap. inter alia, de immunit. in illis verbis. Neque damnari debet ad mortem vel ad pœnam: & in cap. id constitutum 17. quest. 4. sic dicitur. De morte, debilitate, & omni pœnarum genere sunt secuti. Vnde standibus supradictis clari & rotundis testibus merito contra Sarpum: Dicendum est hanc sententiam tenuisse Doctores, Gloss. in dicto cap. inter alia, verb. puniendus. Hostiensis n. 1. Ioannes Andreas n. 3. Ancharanus n. 2. Butrius n. 5. Zabarella n. 4. Ananias n. 3. & alij, quos citat & sequitur Farinacius de immunit. cap. 21. n. 335. Quibus adde ex Notariis Scortum in Bullar. Pontif. Epitome 152. Theorem 385. Bonaciam tom. 2. dist. 3. quest. 7. punct. 3. n. 8. Peregrinum de immunit. cap. 13. num. 13. Perlicum de offic. Sacerd. lib. 1. cap. 9. dub. 12. num. 119. Azorium part. 2. lib. 9. cap. 9. tit. 12. Fagundes part. 2. lib. 4. cap. 4. num. 48. Suarez de Relig. tom. 1. lib. 3. cap. 12. num. 6. & sequent. cum aliis.

3. Ad id verò, quod Sarpus asserit aliquos Doctores asserere reum postquam ab Ecclesia discesserit, non posse à iudice Laico puniri. Fateor hanc sententiam docuisse non infamè nota scriptores, vt Oldradus conf. 154. in fine. Syluest. verb. immunitas. g. 4. Angelus eodem verb. quest. 16. Armilla eod. verb. num. 12. Ioan. de Vilschis de immunitat. Eccles. num. 54. Decian. consil. 80. numer. 9. libr. 3. & Azorius part. 1. lib. 9. quest. 12. vbi asserit, quod quamuis confugiens ad Ecclesiam ex illa egrediatur, eo tamen ipso, quod semel ad Ecclesiam confugerat, illius gaudet immunitate; ita vt de iure non possit ob illud delictum amplius coporaliter puniri, seu condemnari: quod etiam ex eisdem Societatis Doctoribus tenet Fagundes part. 2. lib. 4. cap. 4. num. 48. Et hanc sententiam de iure esse veriorē tenet Perlicus de offic. Sacerd. lib. 1. cap. 9. dub. 12. num. 121. quia hoc est priuilegium immunitatis.

4. Sed quicquid sit de veritate huius sententiae, ego contra Sarpum illam tenendam esse puto, saltem in quatuor casibus. Primò quando reus fuit condemnatus à iudice Ecclesiastico, modo quo paulo ante diximus. Secundò quando delinquens extrahitur ab Ecclesia in casibus non exceptis, id est, in quibus gaudent delinquentes. Tertio quando reus extrahitur ab Ecclesia in casibus exceptis licentia Episcopali. Quarto quando à Prelatis Ecclesie consignatur rei, qui confugerunt ad Ecclesias in casibus non exceptis, iudicibus Laicis cum cautione de delinquentis impunitate, quoad vitam, membra, & omnem corporalem pœnam, iuxta cap. i. constitutum, & cap. reum. 17. quest. 4. Sed hic vltimus casus post constitutionem Gregorianam videtur non intrare, quia vt obseruat Ambrosinus de immunitat. c. 11. n. 6. & alij, in dicta Bulla statuitur delinquentes Curie seculari tradendos esse in casibus expressis in eas, in quibus poterunt etiam coporaliter puniri.

5. Et tandem ad id quod asserit Sarpus risum & nauseam mouere, sustentationem reis existentibus in Ecclesia ab ipsa Ecclesia exhibendam esse. Respondeo ipsi & similis farina: homines de hac re risum & nauseam habere, qui omnes leges & canones irritent. Dico igitur, quod tanta est commiseratio Ecclesie, vt reis in ipsa existentibus, non quidem omnibus, vt falsò Sarpus videtur supponere, sed iis, qui operas suas in ipsa exercere non possunt, vel iis qui non habent, vnde sustententur, sustentationem & necessaria alimenta subministrat. Et ita habetur in l. presenti, §. sane. C. de his qui ad Eccles. confug. & docent DD. quos ad fatietatem adducit Farinacius de immunit. cap. 19. num. 296. & Peregrinus cap. 13. num. 12.

6. Sed hic obiter vnum valdè notandum adnotare non desinam: nempe iudices Ecclesiasticos non solum posse imponere pœnas quas supra diximus, reis ad Ecclesiam confugientibus; sed etiam non debere eos impunitos dimittere, vt probat textus in cap. inter alia, de immunit. in aliis verbis. Qui ad Ecclesiam confugit, legitime puniendus sit de eo, quod iniquè fecit, &c. Et idè malè faciunt Prelati, qui supra dictos reos impunitos dimittunt, & contra iustitiam facere, & delinquere tradunt communiter Canonistæ in dicto cap. inter alia. Hostiensis numer. 1. Ioannes Andreas numer. 5. Ancharanus n. 2. Abbas n. 13. Zabarella n. 3. & alij, quos asserit Farinacius de immunit. c. 21. num. 329. & Palaus vbi supra. n. 9. Et hoc (nota. Lector) ipsimet rei procurare totis viribus deberent; nam reus, qui ex priuilegio immunitatis pœnam corporalem euasit, fuitque à iudice Ecclesiastico multatus, non potest de cætero pro eodem delicto criminaliter accusari, inquiri, aut iudicari: vt tradit Gloss. in cap. reum 17. quest. 4. ver. vel ad mortem. Et ibi Archidiaconus n. 3. & Bellamera n. 1. & alios, quos citat Castrus Palaus tom. 2. tract. 11. dist. vnic. punct. 11. n. 10. & Farinacius de immunit. cap. 21. n. 340. Et ratio huius communis sententiae est clara, quia si pœna imposita, & delicto sic iudicato à Episcopo, iterum postea reus posset iudicari & puniri à iudice Laico, priuilegium immunitatis Ecclesie parum, aut nihil prodesset. Ergo, &c.

7. Restat modo videre, qua pœna iudex Ecclesiasticus, debeat reos gaudentes Ecclesiarum immunitate punire? Et respondeo pœna pecuniaria, & ad damna & interesse passa per eum, in quem deliquit, vel si pecuniam non habet, aliqua pœna corporali, non multum corporis afflictiva: quia tunc non per se, sed quasi per accidens punitur: de quibus & aliis pœnis vide Farinacium dicto cap. 21. per totum; Castrum Palaum vbi supra. Suarez de Relig. tom. 1. lib. 3. cap. 12. num. 6. Marium Italiam lib. 1. cap. 6. §. 3. num. 1. & seg. Decianum lib. 6. cap. 27. num. 3. Abbatem, Ancharanum, Butrium, Ananiam, Zabarella in cap. inter alia, de immunit. Eccles. & alios penes ipsos.

RESOL. CXXVIII.

An Iudex laicus iubens interfici reum in Ecclesia incurat in excommunicationem Greg. XI V. iam ipse quam eius ministri?

Et late explanatur legem poenalem ex identitate rationis extendendam esse ad alium casum, quando militat eadem ratio; & maxime in odiosis.

Et queritur, an Templum Iudeorum fuerit priuilegio Immunitatis insignitum?

Et notatur, nempe Græcorum tantummodo usum fuisse, vt Templis Immunitatem tribuerent; vel an apud omnes gentes astra recepta fuerint? Ex part. 6. tract. 1. Res. 35.

§. 1. **C**asus magis curiosus, quam practicabilis Calicui forsitan videbitur: sed sciat nostris ætumnosis temporis sepius in praxi accidisse, verum vbi, ex dignis rationibus proferte nolo. Et pro sententia negatiua facit quod dicta constitutio infligit excommunicationem in extrahentes reos ab Ecclesiis ergo cum sit pœna non est extendenda ad occidentes ex Glossa in cap. in panis 49. de regul. iur. in 6. & ex cap. pœna, de poeniten. distinct. 1. & ex leg. interpretatione, ff. de pœna. & docet Castrus lib. 1. de leg. poenali, cap. 7. document. 3. Larrea decis. Granatens. tom. 2. decis. 78. num. 16. & decis. 95. numer. 7. & Doctores communiter. Adde pro excusatione supradicti iudicis Laici doctriam

Sup. hoc in fine Resol. praterita.

Sup. hoc supra in Res. 64. §. ult.